

BAROMFIAK

BAROMFITENYÉSZTÉSI SZAKLAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET BAROMFITENYÉSZTÉSI SZAKOSZTÁLYÁNAK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ ELSEJÉN.

Előfizetési ára: Egész évre 4 forint, félévre 2 forint.
Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai és a „Köztelek“ előfizetői ingyen kapják.

Szerkeszti: SZILASSY ZOLTÁN,
az országos magy. gazdasági egyesület ügyvezető titkárja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, üllői-ut
(Köztelek).

TARTALOM

	Oldal
Baromfitenyészési értekezlet...	17
Tapasztalatok a külföldi baromfifajták tenyésztése terén	18
A pipról. Dr. Ráts István.	19
A költésről és csibenevelésről. H.	19
Budapesti baromfi- és tojáskereskedelem a múlt év második felében.	20
A csibeledelről. — Füstölt vagy páczolt libamell.	20

Baromfitenyészési értekezlet.

Az orsz. magyar gazdasági egyesület baromfitenyészési szakosztálya a f. évi X. tenyészállatvásár kapcsolatában megtartott baromfikiállítás és vásár alkalmával t. hó 16-án (vasárnap) d. e. 10 órakor a Köztelken értekezletet tart a baromfitenyésztés terén fogantatandó intézkedések megbeszélésére. Ugyanakkor dr. Ráts István a budapesti állatorvosi akadémi tanára egy előadást fog tartani a baromfibeetegségekről és gyógyításukról.

Midőn a baromfitenyészők közönséget ez értekezletre és előadásra meghívni szerencsénk van, egyuttal a szakosztály megbízásából készített előadói munkálatot az alábbiakban egész terjedelemben közöljük.

A fajbaromfi-tenyésztés alapelvei.

A fajbaromfi-tenyésztés gazdáink körében is már oly öröndetes érdeklődést keltett, hogy biztos kilátás van arra, miszerint rövid idő múlva a közigazgatás ezen fontos ágát gazdáink nemcsak kedvtelésből s sportból toják üzni, hanem gazdasági szempontból oly erélyesen felkarolni, hogy a fajbaromfi-tenyésztés a többi állattenyésztési ágak mellett, az ötlet méltán megillető előkelő helyet fogja nemskára elfoglalni. A fajbaromfitenyésztés kiváló közigazgatási jelentősége már több év előtt magára vonta az államhatalom figyelmét és ez páratlan áldozatkészséggel iparkodik a fajtenyésztést hazánkban meghonosítani s fenn röviden körvonalozott eredményt elérni; hogy azonban ezen működés áldást hozó legyen, a kitűzött nemes cél sikeresen eléressék, szükséges, hogy gazdáink megértsék a kor intelmeit, tisztában legyenek feladataik s céljaikkal s a helyes munkamegosztás álláspontjára helyezkedve, megismerkedjenek a fajtenyésztés alapelveivel. Az országos gazdasági egyesület fajbaromfi-tenyésztési szakosztálya, alábbiakban kérdések és feleletek alakjában ezen alapelveket összeállította s felhívja mindazokat, kik hivatva érzik magukat a tárgyhöz szólani, hogy ezt az összehívandó értekezlet alkalmával, az ügy érdekében tegyék meg, hogy ezen alapelvek véglegesen megállapítva gazdáink által szigorúan be is tartassanak.

1. Hány fajt tartson a gazda?

Erre határozott válaszunk, hogy csak egy fajt, mert több fajt egy gazdaságban elkülönítés

nélkül tartani nem lehet s bár mily nagy udvart keritünk is el egy faj részére, ezen elzárt téren nem fognak állataink úgy fejlődni mint a szabadban, hol élelmük nagy részét maguk keresvén meg, sokkal ocsóbban nevelhetők fel, mint e zárt helyen.

Egy fajt a gazda sokkal jobban tanulmányozhat s figyelhet meg, mint több fajt, melyek tanulmányozására legtöbb gazdánknak sem ideje, sem kedve nincsen. Az esetben sem, ha egy gazdának több messzebb egymástól fekvő tanyája állna rendelkezésére, ajánlhatjuk, hogy több fajt tenyesszen, hanem egy fajt több nem vérkonon törzsben, úgy hogy saját gazdasága keretén belül gondoskodhatik a fajtenyésztés egyik főtenyezőjéről: a kellő vérfelújításról.

2. Hogyan válaszsza ki a gazda a továbbtenyésztésre szánt anya- és apaállatokat?

Ha a gazda teljesen megbízható helyről beszerezte tenyészanyagát s ez szaporított, válaszsza ki s távolítsa el esetről-esetre azon fiatal ivadékokat, melyek rendszeren fejlődni nem akar, avagy betegeskedik, úgy hogy őszkor csak oly csirkeállomány birtokában legyen, melynek soha egy darabja sem volt beteg. — Késő őszszel keresse ki ezekből azon jércéket, melyek legjobban vannak kifejldve, legkorábban elkezdtek a tojást s a fajtellegeknek legjobban megfelelnek. A kakasok közül csakis teljesen kifejlett, élénk s a fajtellegeknek megfelelő állatokat tartson meg. Az állatok feleslegét pedig szolgáltassa ki a konyháknak.

Ha a tyukok elkezdtek a szaporítást, iparkodjék megjegyezni az összes rendszeren kifejlett tojásokat s csak azokat költesse ki tenyésztési célra, melyeket minden tekintetben kifogástalan, kitűnően tojó tyukoktól nyert. Ha egy tyuk betegeskedik, szabálytalan, kis vagy pedig lágy tojásokat tojik, úgy azt okvetlen a tenyésztésből ki kell küszöbölnünk. Az ily tyuk előzetesen tojt tojásait is a konyhában használjuk fel, mert beteg anyától egészséges életképes ivadékok nem várhatunk. Ily eljárás a gazdának gondot és fáradságot okoz, de munka nélkül nincsen eredmény!

A fajállatok ilyenmü megfigyelésében s e megfigyelések helyes kihasználásában rejlik a titok, hogy angol szaktársaink az állattenyésztés minden ágát oly eszményi magas színvonalra emelhették.

Lapunkban (a „Köztelek“ mellékletét képező „Baromfiak“-ban) a nemes baromfi egyes fajai hivatott toll által a legpontosabban vannak ismertelve és pompás hű képekben gazdaközönségünknek bemutatva. Ezen leírások és rajzokból gazdáink helyes képet alkothatnak maguknak az illető fajról s e leírások nyomán a fajhibákat a szépségi hibáktól könnyen megkülönböztethetik. — A fajhibás állatokat a tenyésztésből okvetlen ki kell küszöbölnünk, a szépségi hibák, — gazdasági tenyésztést tartva szem előtt — bizonyos fokig megtűrhetők, de nem annyira, hogy tulajnyra vergődhessenek. — Mi a sporttenyésztés azon irányát, mely csak a küllemet emeli érvényre s az egyed kifogástalan külseje s szép

ruhája érdekében feláldozza a gazdasági érdekeket, határozottan elítéljük s annál inkább még ott is tüzzel-vassal kiirtandónak tartjuk, hol mint némely nagy tenyészdeben a modern tenyésztés minden segédeszközei felhasználásával csakis magas áron való eladásra szánt *tenyészállatok* neveltetnek. De helytelennek tartjuk azon *tisztán* gazdasági tenyésztést is, mely csakis a haszoncélra van tekintettel s a külső tulajdonságokra nem ad semmit. Elítéljük ezen irányt azért, mert ezt folytatva rövid idő múlva az illető faj elvesztené teljesen fajtellegeinek nagy részét s a fajtenyésztés egyáltalában megszűnnék. Ha egy állaton minden szépséghibát megtűrünk, ezen hibákat ugyszólván megörökítjük törzsünkben s egynehány nemzedék után e hibák fognak tulajnyra vergődni s a fajtellegek nagy része teljesen elveszni.

E tekintetben a helyes középut vezet leg-sikeresebben célhoz. Ha elsőrangú tenyésztőzseket gondosan vezetett szolid tenyésztésből szerezzük be, e helyes középut betartása nehézségekbe nem fog ütközni.

3. Mely fajokat tartson a gazda.

Mint tojás- és hustermelésre alkalmas legkitűnőbb fajt első sorban ajánljuk a fekete tollas lábszárú Langshant, mely viszonyaink között teljesen ki van próbálva s a tenyésztők egyhangu ítélete szerint mint elsőrangú gazdasági faj a nagy közönség legmelegebb pártfogását megérdemli. Tojástermelése egészen dú, hús felséges, bőre hófehér, igen kemény kitartó állat, jó kotló s kitűnő anya.

(Lásd „Baromfiak“ című szaklap 1893. évi 3-ik számát.) Másodsorban ajánljuk a Plymouttokat s pedig csak a kendermagos válfajtát. Ez valamivel kevesebbet tojik mint a Langshan, bőre sárgás, peccsenyéje kitűnő, igen kemény kitartó állat, szelid kotló és hű vezető. Kissé vadat a Langshanoknál.

Fajtenyésztése nehezebb mint a Langshanoké, mert a kenderezett ruha sokkal ritkábban sikerül oly tökéletesen mint a Langshanok egyszerű fekete tollúja. Mindkét faj csak úgy tenyészthető teljes sikerrel, ha korlátlan szabadságban hagyhatjuk őket vagy pedig igen nagy, legalább egy holdas gyepes udvar vagy kert áll rendelkezésükre. Hol szűkebb hely felett rendelkezik a tenyésztő, ott a sötét és világos brahmafajt ajánljuk.

(Lásd „Baromfiak“ című szaklap 1892. évi 7. és 8-ik számát.) Igen nagy testű, jó tojás-hozamu, kitűnő húsu faj, mely szelid magaviselete s gyönyörű külseje által a gazda kedvenczvé válik. Hátránya a tollas láb, mely okból csakis hazánk homokos vidékein tenyészthető teljes sikerrel, hol a nehéz sár tollas lábukra nem ragadván, járásukat meg nem nehezíti. Hátrányuk továbbá a kollási hajlam, miért is nem tojnak annyit mint a Langshanok és Plymouttok. — Mindhárom faj hazai tyukjainkkal keresztetve, kitűnő piaczi árut szolgáltat.

Több fajt ez időszertint nem ajánlunk és pedig következő okokból:

a) Az olaszokat, bár kitűnő tojók s a tojások száma és nagysága tekintetében első helyen

állanak, nem ajánljuk, mert testük kicsi s így hustyukoknak nem nevezhetők, tehát egyoldalú gazdasági értékük van. Azonkívül igen vadak, sohasem kotlanak, sem nem köitenek s a kakasok taraja oly nagy, hogy majdnem minden télen lefagy s udvarunkon a büszke, egészségben viruló kakas helyett egy szegény nyomorékot vagyunk kénytelenek megtűrni.

b) A houdanokat általános tenyésztésre nem ajánljuk, mert bóbás tyukot hazánk legtöbb részein tartani nem tanácsos, mivel a bóbíta, hideg nedves időben sok betegség kuforrásává válik. Hazánk déli vidékein azonban igen ajánlatos, miután kitűnő tojó és rendkívül finom hustyuk. Tenyésztése igen nagy tért igényel, szűk, elzárt helyen teljesen felhagy a tojással.

c) Megemlíthetjük még a Wyandotte-akat is, melyek a legmelegebb kísérő levéllel jöttek át Amerikából s úgy látszik, a nagy dícséretet meg is érdemlik. Tenyészdeinkben azonban a tapasztalatok e téren még oly csekélyek, hogy e helyen most még csak várakozó álláspontot kell elfoglalnunk.

A kacsák közül csakis a Peking-kacsát ajánljuk. (Lásd a «Baromfiak» 1892. évi 4-ik számát.) Ezen faj minden viszonyok között oly kitűnően bevált, hogy minden fajt háttérbe szorított s még azon vidékeken is, hol víz csakis a legszükségesebb mennyiségben állott rendelkezésre, sikert arattak e kitűnő kacsafajjal. — Tolla vetekedik a ludak tollazatával, husa rendkívül finom, tojásáhozama bámulatos, igénytelen, könnyen felnevelhető kemény állat.

A ludak közül csakis az emdeni ludat ajánljuk, hazánkban szintén teljesen ki van próbálva s a kísérletezések e tekintetben valóban meglepő eredményekkel ismertettek meg bennünket (lásd «Baromfiak» 1892. évi 1. számát). E ludfaj rendkívül könnyen felnevelhető, igénytelensége, pompás tolla, izletes husa, óriási teste s tojásáhozama az emdeni ludat a vízi szárnyasok királynéjává avatták.

A leirt vízi szárnyasok pompás keresztzésekre alkalmasak s e keresztzések keresett piaci árú s szolgáltatók.

A pulykák közül igen melegen ajánljuk a fehér ausztráliai pulykát és az aranyszínű bronzpulykát, mindkét faj óriási teste, kemény természetű, izletes husa, nagy tojásáhozama s gyönyörű külseje által minden gazda udvarának büszkeségévé válik s úgy tisztán tenyésztve, mint hazai pulykáink verének felhívására páratlan jószág.

4. Hogyan kezdjük meg a tenyésztést?

Ha valamely elsőrangú tenyészde tojás-eladással foglalkozik s a gazda onnan azokat személyesen, kézben elviheti, ott a tojásvételt célszerűnek tartjuk, a gazda ez esetben aránylag olcsón jut fajbaromfihoz.

Ha azonban a szállítást pósta, vasut vagy valamely más közre kell bízunk, ott határozottan ellene vagyunk a tojás vételének (lásd «Baromfiak» 1893. évi 2. számában «Fajtojások vétele» című cikket), mert ez esetben a rázkódások által a tojások nagy része az uton elromlik és a sok költés és fáradság eredménye — keserű csalódás lesz.

Ez esetben határozottan ajánljuk gazdáinknak, hogy csakis oly jó hírnevű tenyészdekből szerezzék be október havában tenyészállataikat, hol bármikor az eredeti tenyésztőzseket megmutatják s a fiatal állatokat utárvét nélkül küldik. Utárvéttel, látatlanban állatokat hozatni elvből nem tanácsoljuk. Október előtt nem tanácsos állatokat venni, mert még ekkor a fiatal nemzedék nincsen teljesen kifejlődve, miért is egyes hibák — az eladó tudta nélkül — később mutatkozhatnak.

Október után sem tanácsos fajállatokat venni, mert a nagy hidegben az állatok utközben kárt szenvedhetnek s könnyen nagy betegségek csíráját hozhatják uj otthonukba. Tavaszkor ne vegyünk fajbaromfi, mert először az áttelelt fajbaromfi sokkal drágább, mint őszkor a fiatal nemzedék s másodszor bármily kitűnően legyen

is berendezve valamely tenyészde az áttelelés alkalmával, az aránylag szűk helyeken az állatok mindenféle rossz szokásokat (pl. toll-evés stb) tulajdonítanak el a vevő nagy bosszúságára.

Harmadszor a tenyészdeben tömegesen áttelelt állatok sohasem oly kiváló egészségűek, mint a melyeket a gazda maga teleltet át megfelelő tágas helyiségekben. Végre őszkor a tenyészdeben a legjobb állatokon tul szoktak adni, mindenki válogat a legjavából s tavaszig megmarad az összes tenyészanyag legálja, melyet aztán drága pénzen nyakunkba sóznak.

Ezek volnának dióhéjba szorítva a fajtenyésztés főelvei. Szóljon minden hozzáértő gazdánk e tárgyhoz, fejezze ki nyíltan véleményét s őrítse ki előttünk fenékig tapasztalatainak arany serlegét. Bármely alapos véleményt meg fogunk hallgatni, higgadtan megbírálni s bárki tapasztalatait hálával feljegyezni.

Most tavasz van, szantsunk tehát alaposan, vessünk el jó magot s ha a jó Isten megsegít, a bő aratás el nem marad.

Az orsz. magy. gazd. egyesület megbízásából:

Dr. Rodiczky Jenő Beivinkler Vilmos
a szakosztály elnöke. a szakosztály alelnöke.

Tapasztalatok a külföldi baromfifajták tenyésztése terén.

A debreczeni és szentimrei földmives-iskolák gazdaságában föllállított baromfipecinériáknál eszközölt megfigyeléseket közöljük az alábbiakban. Megjegyezzük, hogy ezen megfigyelések az első tenyésztési évre s csak azon fajtákra vonatkoznak, melyek hazánkban a köztenyésztésre alkalmas fajtákul lettek elfogadva. 1. alatt a Debreczenben, 2. alatt a Szt.-Imrén tett megfigyelések közölletnek.

Plymouth-Rochs tyúk. 1. Tenyészkepesége kitűnő, szívóssága jónak mondható, honosulási képessége kedvező. 2. Tenyészkepesége jónak mondható, szívóssága tekintetében meg kell jegyezni, hogy hidegben lábszárai kipattogzanak s vérzenek. Honosulási képessége kifogástalan.

1. A termékenység kedvezőnek mondható, a s a mennyiben az elültetett tojásoknak 75—80%-a csiraképes. A kikelési % kedvezőtlenebb volt, mert a külömben vékony tojáshej alatti hártya vastagab volt s ennek folytán csak 60%-a kelt ki. Kilencz tyukra 565 drb, egyre 62 tojás esik. Ezen kedvezőtlen tojási átlag annak tulajdonítható, hogy 5 tyúk időközben beteg lett s a tojást abban hagyta. A tojáslerakás január hó folyamán szórványosan megkezdődik, de a rendszeres tojási idő márczius hóra esik. 2. Átlag 86 drbot tojtak a tyukok. Termékenységükre még itélet nem mondható.

1. Fejlődése gyors, jól tartva $\frac{3}{4}$ éves korban nagyobb részt ivarérett. Fogyasztásra 4—5 hónapos korban alkalmas. 2. Gyors fejlődésénél és nagy testalkotásánál fogva a fogyasztásra való nagybani termelésre alkalmas. Keresztzésre kitűnő. Átlagsúly: kifejlődött kakasnál 2:22 kgr. tyuknál 2:35 kgr.

1. A tyukok legnagyobb részben kotlottak. A külömben szelid állatok míg kotlanak szelesek s több tojást eltörtek. Az anya fiait jól őrzi és gondozza. 2. Későn kotlottak. Jól ültek és mint anyak kifogás alá nem estek.

Takarmányozás. A gazdaság udvarán, a trágyatelepeken s takarmányos helyiségekben megkeresi táplálékát, csak este kaptak rostaltját, 15—20ra számítva 1 litert. Télen főtt burgonyát, nyers takarmány répat s télire eltett száraz akáczevelet kaptak. Hidegebb időben ezek mellett 10—12 darabonként 1 liter szemet kaptak. 2. Takarmány iránti igényük nagyobb, mint a magyar fajtáé. Apró szemű piros tengeri és zab kepezte szemes takarmányukat, állati hulladéku hetenként vagdalt paczalt kaptak.

Langshan-tyúk (csak Szt.-Imrén tenyésztetett). Tenyészkepesége jó, szívóssága erősebb mint a Plymouthé. A hideg iránt nem oly érzékeny.

Egy tyukra átlag 77 tojás esett, termékenységre véleményét mondani még nem lehet.

Fejlődése gyors, $\frac{3}{4}$ éves korban legnagyobb részt ivarérett. Teste kisebb mint a Plymouthé; Átlag súly: kifejlett kakasnál 191 kgr, tyuknál 183 kgr.

A tyukok későn kotlottak, jól ültek s mint anyak kifogástalanok voltak.

Takarmány tekintetében finyásabbak a Plymouthnál. Csak az apróbb szemű tengerit szeretik, zabot keveset esznek, a vagdalt marhapaczalt igen szeretik.

Világos Brahma (csak Debreczenben tenyésztetett.) Tenyészkepesége jó, kevésbé szívós. Honosulása az ottani száraz meleg talajon elég jónak bizonyult.

A termékenység közepén alóli volt, a tojások 50%-a megzápult. Szorgalmas tojó, egy tyukra 89 tojás esett. A legtöbbet tojó tyukra 139 tojás esett. A tojás szórványosan februárban megkezdődött, rendszeresen a nyár folyamán tojtak a tyukok.

Fejlődése lassabb mint a Plymouthé s különösen a kikelés utáni napokban nagy gondot igényel, mert 2—3 napig felette tehetetlen, 11—12 hónapos korban lesz tenyészkepes. Fogyasztásra a kora tavaszi csirkék haszonnal csak is ősz felé vagdaltók.

Egy évben kétszer is kotlik. A kotlók kitűnően ülnek és költenek. A csirkék hordására ügyetlenek.

A takarmányt lassabb mozgása s kaparásra kevésbé alkalmas, gatyás lába miatt nehezebben tudja maga megkeresni mint a Plymouth. Különbösen az eleségben nem válogatós, de a Plymouthnál többet igényel.

Pekingi-kacsa. 1. Tenyészkepesége, szívóssága s honosulási képessége minden várakozást felül mult. 2. Ugyanaz, oly hozzáadással, hogy a nagy hideg iránt kissé érzékeny.

1. Tojásáhozama s termékenysége kitűnő. Egy tojóra 72 tojás esett, 90% termékeny volt. A tojás márczius 1-én kezdődött s július 18-án végződött. 2. A gácsér megköszvényesedett, a tojók nagyon fiatalok voltak, a megfigyelés csak ez éven lehet eredményes.

1. Gyorsan fejlődik, 10 hónapos korban ivarérett. 4—5 hónapos korban fogyasztásra alkalmas 2. $\frac{3}{4}$ éves korban ivarérett. Átlagsúly: gácsér 2:69 kgr. tojó 2:82 kgr. fiók (decz. 31-én) 2:63 kgr.

1. Egy sem kotlott el, mely körülmény a fajnak csak előnyére írható. 2. Korán költ.

1. A takarmányban nem válogatós. A zöldseggel közlő salátát igen szereti. Mindenféle száraz eleség mellett a főtt burgonyát s korpát is jól értékesíti. 2. Eleség iránti igénye nem nagy, táplálékul kukoriczát, ocsut, hetenkint vagdalt paczalt kapott.

Emdeni-lúd 1. Lehet mondani, hogy egyedüli s legnagyobb hibája az, hogy nem eléggé termékeny. Ennek okát egyedül a test nagyságában kell keresni, a mely miatt a párzás a legtöbb esetben sikertelen s külömben szívós természetű s kitűnően honosuló. 2. Tenyészkepesége, szívóssága s honosulási képessége jó.

1. A termékenység tehát nem volt kielégítő. 3 tojó után 42 drb tojás nyeretett, ezekből 6 kelt ki. A tojás január végén kezdődött s márczius 7-én végződött. 2. Termékenysége elég jó, darabonként átlag 28 tojás esik. 1 tojó 59-et, egy 14-et. egy 11 drbot.

1. A kis libák felette gyorsan fejlődnek s 10 hónapos korban tenyészkepesek; fogyasztásra 4—5 hónapos korban alkalmasak, 7—8 hónapos korban teljes nagyságukat elérik. 2. Fejlődése gyors, $\frac{3}{4}$ éves korban ivarérett lesz. Átlagsúly: gunároknál 7:13 kgr. tojóknál 6:15 kgr. fióknál 6:15 kgr. (decz. 31-én).

2. Tojás lerakás után mind a három liba elült. Fiaik őrzésében felette gondosak, úgy hogy az erős gunárok kisebb gyermekekre valóban veszélyesek. 2. Korán költ. Jó ülő és anya.

1. Eleségben nem válogatós; a kifejlett állatok ha gyenge gyepes helyen szabadon járhatnak, a szemes takarmányt nélkülözhetik. 2. Eleség iránti igénye nem nagy, *legelni igen szeret*; szemes takarmányul egy kis szemes tengerit és ocsút kap.

olyan baromfi (a parafélék) ezen a

Ságán elterjedt hurut a nyeljanak

D

téssel bajnak sem s ezekben irva e sokszajba régebb addig tés czi is kite mint a hülésb keletk

A

jedve, hártya hegyén okozó gyakrak sajátsá

Ha

finál, s száraz diagnosztikai állatnak

ják a betegsége

áll, hogy hártya ollót va hoz, a hegyér

Ez

delmes

vezni s fájdalom

teszi in

romfi, c

a kezel

A

nyelvét fogja, E

nyelvét

ban végzete tes

tárgyak nyen fe

Em

szervekl

ran meg

a hámsé

összetap

képeznek

danak.

De

nek is k

zés alka

szájjal lé

képen k

Lát

nem tek

tünete t

jelenség

denki ma

bántalom

képződik

A p

nem a l

a hurutj

A pipról.

A szárnyasoknak kevés betegségét emlegetik olyan gyakran, mint a pipet, a mely nemcsak a baromfiakat támadja meg, hanem a diszmadarak (a papagályok, a kanárik és a különböző pintyfélék) között is gyakori s igen sok esetben okozza ezen állatoknak halálát.

Sajátságos azonban, hogy daczára gyakoriságának, a legkülönbözőbb nézetek vannak róla elterjedve s míg egyesek a száznak és orrnak hurutus megbetegedését nevezik így, addig mások a nyelnek gyuladását vagy a száj nyálkahártyájának kifeléesését mondják pipnek.

De nemcsak a laikusok és a baromfitenyésztéssel foglalkozó gazdaközönség előtt ismeretlen e bajnak lényege, hanem még a szakmunkákból sem szerezhettünk világos fogalmat róla, mert ezekben is többféle betegség van e név alatt leírva és a felületes megfigyelésen alapuló leírások sokszor vándorolnak át a régebbi könyvekből az újabbakba. Ez a magyarázata annak, hogy a legrégibb írók egyikétől, *Collumelától* kezdve, egészen addig a magyar szakíróig, a ki a baromfitenyésztés című munkájában a szárnyasok betegségeire is kiterjeszkedik, a legtöbbben úgy írják le a pipet, mint a nyelven támadó keményedést, a mely megkülönböztetésül a nyelvvel szembe fordított csőrrel a nyelvből vagy igen meleg tápszerrel etetése után keletkezik s ha elhanyagolják, az állatot megöli.

A pipról tenát ma is az a nézet van elterjedve, hogy annak legfőbb tünete az a fehéres hártya, a mely a nyelven, vagy legalább is annak hegyén látható. Ezt tartják a nehezített légzés okozójának s ennek tulajdonítják, hogy az állat gyakran tátogatja a csőrét, enni nem képes és sajátságos sipoló zörejt hallat légzés közben.

Ha e tünetek jelentkeznek a beteg baromfinál, s a nyelvet fehéres lepedék, vagy sárgás, száraz hártya borítja, akkor hamar kész van a diagnózis és kétségtelennek mondják, hogy az állatnak pipje van. A milyen hamar megcsinálják a kórismét, ép oly könnyen megtalálják a betegség radikális gyógykezelését is, a mely abban áll, hogy a nyelven látható fehéres vagy sárgás hártyt eltávolítják. Rendesen hegyes zsebkést, ollót vagy erősebb tűt használnak ezen operációhoz, a melyeknek segítségével lehúzzák a nyelv hegyéről a megfihéredett nyálkahártyát.

Ezt a czéltalan és következményeiben veszedelmes operációt csakis állatkínzásnak lehet nevezni s az eredménye az, hogy a megsebzett nyelv fájdalmas lesz, a mi a nyelést és táplálkozást még inkább megnehezíti, sőt sokszor lehetetlenné teszi és most aztán csakugyan elpusztul a baromfi, de nem annyira a betegség, mint inkább a kezelés következtében.

A ki fáradságot vesz magának a szárnyasok nyelvét szemügyre venni, az első percze látni fogja, hogy az teljesen különbözik az emlősök nyelvétől, mert elhegyesedő és szaruszerű csücsben végződik; — de épen ezen sajátságos szerkezete teszi alkalmassá arra, hogy különböző apró tárgyakat, rovarokat, férgeket, magvakat stb. könnyen felcsiphet.

Emésztési zavarok vagy más az emésztő szervekben lefolyó betegségek esetén aztán gyakran megcsik, hogy a nyelnek nyálkahártyájáról a hámszejtek nem válnak le, hanem egymással összetapadva s néha beszáradva, fehéres hártyt képeznek, a mit aztán a tenyésztők pipnek mondanak.

De lehet az a légzőszervek megbetegedése is következménye, a mikor a nehezített légzés alkalmával az állat gyakrabban és nyitott szájjal lélegzik és a nyelvet borító felhám hasonlóképen kiszáradhat.

Látható ezekből, hogy ez a fehéres hártya nem tekinthető önálló betegségnek, hanem csakis tünete többféle bántalomnak s hasonlít ahhoz a jelenséghez, a melyet elég gyakran észlelhet mindenki magán, mikor gyomorhurut vagy más hasonló bántalom következtében a nyelven fehér bevonat képződik.

A pip nem a nyelnek a megbetegedése, hanem a légutak kezdetének s különösen az orrnak a hurutja, a mely áterjed a szájra, garatra és

légsőre is; helyesebben tehát *baromfináthának* nevezhetjük, a mely tavaszkor a nedves, szeles időjárásnak s meghülésnek gyakori következménye, de okozhatja ezt a piszkos vagy rosszul szellőztetett ivóvíz is. Ellenben a szomjuság, melyet sokan szintén a baj előidézőjének tartanak, csakis következménye a már kifejlődött betegségnek.

Lefolyása nem veszélyes s megfelelő kezelés és tartás mellett a legtöbb esetben meggyógyul.

A baromfináthá lényege tehát abban áll, hogy az említett káros behatások izgatóság hatván az orr üregeit kibelelő nyálkahártyára, gyuladást idéznek elő, melynek következtében a nyálkahártya vörös, duzzadt és könnyen vérző lesz s a rendesnél jóval nagyobb mennyiségű nyálkát választ el, mely az orrnyílásokra gyakorolt enyhe nyomásra előbuggyan. Az ilyen betegek gyakran tüszentenek, orrukból és néha csőrükből is sárga vagy sárgafehér, nyálkás anyag ürül ki, mely az orrnyílások körül sárgás pörkökké szárad be, sőt néha egészen eltömeszeli azokat, légzési nehézséget okoz s ennek folytán az állat gyakran rázza a fejét, gyenge hőrgést, vagy sipoló zörejt hallat s nyitott csőrrel lélegzik.

Sokszor a gyuladás áterjed a szem köthártyájára, a gégére és garatra is és a nyálkahártya mindenütt duzzadt, vörös, nagyobb mennyiségű nyálkával fődött. Néha a légsőre és a hörgőkre is áterjed s az említett tünetekhez még köhögés is csatlakozik; azonkívül a légzés gyorsabb, a csőr állandóan nyitva van s az állatok szörtyögő vagy hörgő hangot hallatnak. Futás vagy repülés után gyorsan elfáradnak s nagyon erőltetett légzési mozgásokat végeznek.

Ha a légsőben és hörgőkben igen nagy mennyiségű izzadmány halmozódik fel, akkor a légzés annyira meg van nehezítve, hogy az állat ép úgy megfulladhat, mint a gregarinak vagy penészgombák által okozott légsőgyulladás vagy a rostonyas tüdőgyulladás esetében.

A baromfináthá a legtöbb esetben magától is meggyógyul s legfeljebb arról kell gondoskodni, hogy az állatok jól szellőztetett s a hidegtől óvott helyen legyenek elhelyezve.

A súlyosabb esetekben, mikor a légzési nehézség feltűnő, vagy a hurut áterjed a légsőre és a hörgőkre is, czélszerűen alkalmazhatunk kátránygőzöléseket, a melyek leegyszerűbben úgy eszközölhetők, hogy az olakban melegített téglakra vagy bádogokra kátrányt csepegtetünk. Eredménynyel használható azonkívül a *Liquor Ammonium caust.*, *Acidum carbolicum* és *Spiritus aethereus*-nak egyenlő arányú keveréke is, melyből néhány cseppet vászondarabra csepegtetve, a beteg állatnak orra alá tartjuk, hogy az elpárolgó gyógyszert beszívja.

Azonkívül még az orrnyílásokat is helyes bekenni egy kevés vaselinnal vagy más közömbös zsiradékkal.

Zürn a faeczetel is kedvező eredményt ért el, ha abból egy részt 50 rész forró vízzel elegyítve s szűk nyaku üvegbe öntve, az üvegnek nyílását a betegek csőre alá tartotta, hogy a gőzöket beleheljék. *Dr. Ráts István*

A költésről és csibenevelésről.

A tyukok téli istállójáról e lapok múlt számában szólottunk s kimutattuk, hogy a jó meleg téli istálló, annak tisztasága, meg a változatos takarmányozás mind befolyással vannak arra, hogy tyukjaink a téli időszakban, főképen pedig a zord idő elmulta után azonnal tojnak-e, vagy pedig csak márczius derekán kezdik el a költést, sőt esetleg még később.

Most, tavasz beköszöntével helyén valónak tartjuk, hogy elmondjunk egyet-mást a költésről és a csibék felneveléséről.

Ha a tyukok tél végén az enyhébb időjárás beköszöntével tojni kezdenek, első teendője a tenyésztőnek, hogy szemügyre vegye tyukjait s kiválassza belőlük a szaporításra alkalmasakat,

melyekről az előző évben tapasztalta, hogy türelmes «ülők», továbbá, hogy a zord téli időszakban semmiféle betegségben nem sinylődtek és jó kotlók.

Fontos dolog a kiköltésre alkalmas tojások kiválasztása is, erre nagy súlyt kell fektetnie a tenyésztőnek, mert java részben a tojásminőségén fordul meg a koczka: hogy vajjon kifizeti e magát a szaporítás a tenyésztőnek, vagy nem, vagy tán még rá is fizet. A tyukok alá csak azon tojásokat rakjuk, a melyekről biztosan tudjuk, hogy termékenyítettek 3—4 hetesnél régebben költött tojások szaporításra nem alkalmasak, valamint azok sem, melyek meleg helyen tartattak, vagy ide-oda rakva, hurczolva voltak.

Mert ugy a melegség, mint az ide-oda hurczolás, rázás folytán «zavaros»-sá válik a tojás belseje. Persze egy tenyésztő sem mondhatja egész biztonsággal, hogy a tojások valóban termékenyítettek, de megfigyelheti tyukjait, vajjon a kakas eleget forgolódik-e közöttük s a kakas által «mellőzött» tyukok tojásait eladásra, vagy fogyasztásra használja fel. Emelést érdemel a parasztagazdaságokban követett eljárás, melylyel a termékenyített tojások felismerésére törekednek. A gazdasszony ugyanis mielőtt a tyuk alá rakná a kiköltésre szánt tojásokat, azokat egyenként a nap felé tartja, egyik kezével árnyékot vett a tojáshejre, úgy, hogy azért a napsugár a tojáshej egyik részét megvilágítja. Ha látja a gazdasszony a tojás közepén a kis sötét pontot (embriót) a tojás többi része pedig elég tiszta, akkor az alkalmas a kiköltésre, ellenkező esetben nem. Azonban a felismerés e módja sem mondható egész általánossággal elfogadhatónak.

Kotlás ideje előtt a gondos tenyésztő megjegyzi s félrerakja a kakas által eléggé környezett tyukok tojásait szellős, hűvös helyre s azokból választja ki a szaporításra felhasználandó anyagot, fő súlyt helyezve arra is, hogy a tojások minél nagyobbak legyenek, mert így éri el azt, hogy egészséges, erőteljes gyorsan fejlődő pelyhesek kelnek ki azokból.

A kotló tyukokat legjobb kipróbálni akként, hogy néhány nem szaporításra szánt tojást alájuk rakva, fészkekre ültetjük őket; ha 3—4 napig folytonosan a fészkekben maradnak, alájuk rakhatjuk a kiköltésre szánt tojásokat, rendszerint 17—19 tojást, sőt lehet 21-et is, a szerint, a mint a kotló kisebb vagy nagyobb testalkatu.

Némely gazdaságban pulykakkal költetik ki a csibéket, másutt meg a tyuk alá rézettojásokat raknak. Sem egyik, sem másik eljárással nem fokozza a gazdasszony a baromfitenyésztésből folyó jövedelmét, daczára annak, hogy a pulyka alá 25 tojást is tehetünk kiköltés végett, mert a pulyka nem gondolja úgy a kis csibéket, mint a tyuk, viszont a tyuk sem lehet gondos felügyelője az általa kiköltött kis kacskának, mert azok már 3—4 napos korukban a vízre «szoknak».

A költő fészkek ne legyenek nagyon magasak, sem magasabb helyen elhelyezve, hogy a tyukok kényelmesen lekelhessenek róluk; más baromfit tartani nem ajánlatos abban a helyiségben, melybe a fészkeket helyezzük, mert az élénkség, a láрма lohasztja kotló-kedvüket a tyukoknak. Egyik szolnokmegyei gazdaságban praktikusán berendezett olakat láttam, melyek a tanyaudvar egyik félreeső helyén voltak felállítva. Egy-egy olban mintegy 50—60 cm. magas padon 10—12 fészek van elhelyezve olyformán, hogy az ülőtyukok a pad lejtőre épített oldalán kényelmesen lejöhetnek az eleséért, melyet a gazdasszony az ol hidlására szór elbük. A fészkek alja nem lapos, hanem csucsban végződő; ennek az az előnye van, hogy a tyuk az arról való le-felszállás alkalmával nem turhatja ki a tojásokat.

Rendszerint 20—21 nap alatt kelnek ki a kispelyhesek a tojásokból. A tenyésztő egy külön meleg helyre rakja őket a fészkekből, mert a türelmetlen ülő könnyen agyon nyomhatja a gyenge szerzetű kikelt csibéket. Az első 24 órában természetesen nem adunk eléjük semmi eledelt. A második nap már hozzájuk ereszthetjük

az anyjukat is, mely azután evéshez szoktatja kis pelyheseit, szétvagdálja csőrével a külömben is apróra vagdalt főtt tojást. Általában elmondhatjuk, hogy a baromfiállományban a tyúk a leggondosabb nevelő; a ragadozó állatok, madarak elől szárnyai alá rejti el kicsinyeit, eteti őket, kapirgál nekik a trágyadombon, felkutatja a hangyatojásokat számukra stb. Mondják, hogy a rueni kacsá szintén gondos ápolója, nevelője a kicsinyeinek e tulajdon épen nincs meg a mi gazdasági kacsánkban. A rueni kacsának ugyanabban való tenyésztése igazolni fogja majd, hogy a fenti állítás mennyiben igaz s mennyiben nem.

A néhány napos kis csibéknek legjobb eledel a főtt köles-kása, előszeretettel csipkedik azonban az apróra vagdalt saláta-levelet is.

Sok tenyésztő két-három tyúk által költött csibéket összeeszesíti egy tyúk felügyelete alá, s nem fogja fel ez eljárásának czelszerűtlenségét. Az ilyen tenyésztőre ráillik az a közmondás, hogy: «A mit a réven nyer, azt a vámon veszti el.» Mert a tyúk, ha elveszük tőle csibéit, ha legjobb eledellel tartva, 4-5 hétig sem igen tojik. Azután egy tyúk nem bírja megvédeni a 40-50 db csibét a radadozóktól sem, mert nem férnek a szárnyai alá. De nem egyszer megtörténik, hogy a tyúk ösztönével felismeri a mostoha-csirkéket s vagdalja, kergeti őket.

Szemeseléséget ne adjunk a csibék elé 2 hetes korukig sőt némelyek csak az egy hónapos kort tartják megfelelőnek a szemeselésre. Ellenben a hushulladék, a konyháról kikerülő főtt zöldség nagyban elősegíti a csibék kifejlődését.

Baromfiszaporításra legalkalmasabb időszak a tavasz levén, a tenyésztőnek iparkodnia kell, hogy minél hamarabb elültethesse tyúkjait, hogy ezáltal elérhesse azt, hogy jól kifejlődött fiatal baromfiul szaporíthassa állományát, mert a május junius hónapokban költött csibék, tán a melegebb időjárás folytán, nem fejlődnek oly gyorsan, mint a korai csibék.

H.

Budapest baromfi- és tojáskereskedelme a múlt év második felében.

* A félmillió lakossal bíró fő- és székváros valóságos emporiuma hazánk majdnem összes baromfitenyésztő vidékének. Hihetetlen nagy számok azok, a melyekkel kifejezzük csak féléves baromfi- és tojásforgalmát fő- és székvárosunknak, mely ugy fekvésénél, mint a külfölddel való könnyű érintkezési, közlekedési viszonyainál fogva hivatva van arra, de joggal vindikálhatja is magának, hogy hazánk baromfikereskedelmének központját képezze.

Négy jelentősebb baromfi-piacza van a fő- és székvárosnak, u. m.: a Fővám-téri, Ujvástartéri, Hunyady-téri és István-téri piacok; az első kettő kizárólag az élő baromfi- és tojáselárusítás terén, míg a másik két kisebb piacon inkább a tisztított baromfi értékesítetik.

A budapesti hetivásárokról a négy piacra felhozott tisztított baromfi az eladásra kerülő szárnyasok között aránylag nagyon kis százzal szerepel: alig tehető többre 17-19%-nál, mely körülmény bizonyára a fogyasztó közönség azon nagyfokú bizalmatlanságából magyarázható, a melylyel a tisztított szárnyasok s a tisztítást végező eladók iránt viseltetik.

Ez a kis százalék a legerősebb argumentum arra nézve, hogy a félmillió lakosú fő- és székváros területén nemcsak időszzerű, de égetően szükséges egy baromfi-vásárcsarnok felléltatása és ezzel összeköttetésben egy baromfi-vágó- és tisztítóhelyiség, mely hatóságai ellenőrzés alatt állván, onnan bizalommal szereznék be a fogyasztó közönség az e nemű élelmiszereit. Ez intézmények égető szükséges volta mellett az egészségügyi tekintetek kivül az indokok egész sorozata volna felhozható; kifejezést adott ennek az O. M. G. E. azon memorandumában, melyet beterveztett mintegy másfél évvel ezelőtt a főv. tanácsához a vásárcsarnokok felállítására vonatkozó javaslatra.

Most csak a budapesti piacok baromfi- és tojásforgalmát tüntetjük fel a múlt év második feléről, a vásárgazgatóság adatai alapján a következőkben:

1892. év. Hónap	Fővám-térre		Ujvástartérre		Hunyady térre		István térre		1892 július 1-től 1892 decz. 31-ig. Összesen		
	Élő baromfi	Tojás	Élő baromfi	Tojás	Élő baromfi	tisztít.	Élő baromfi	tisztít.	Élő baromfi	tisztít.	Tojás
július	101,300	679,000	157,550	209,000	5900	3300	5250	10,850	270,000	14,150	888,000
augusztus	129,700	775,000	191,100	336,000	6000	2600	5900	11,700	332,700	14,300	1,111,000
szeptember	173,900	569,000	336,900	165,000	7300	3200	8200	12,900	526,200	16,100	734,000
október	158,600	969,000	153,800	114,000	7800	2900	7400	15,700	327,700	18,600	1,083,000
november	83,600	421,000	66,600	76,400	9200	5100	11500	13,700	170,900	18,800	497,400
december	52,900	317,000	34,400	55,300	6300	2400	6900	5600	100,500	8000	372,300
Összesen	700,000	3,730,000	940,350	955,700	42,500	19,500	45,150	100,450	1,728,000	89,950	4,685,700

Múlt év második felében tehát a budapesti piacokra élő és tisztított baromfi: tyúk, csibe, kappan (sovány és hizlalt), pulyka, kacsá, lud, gyöngytyúk és pecsenyének való galamb mintegy két millió nyolczszázezer db hozatott. Nem kell azonban szem elől tévesztenünk azt sem, hogy ez csak a négy nagyobb baromfi-piacz féléves statisztikája s hogy fél év alatt legalább egy pár százezerre rug fel a «házalás útján» eladott baromfi, továbbá nincs beleszámítva a jobb- és balparti többi kisebb piacok detail elárusítása.

Ugyanez áll a tojásbehozatalra nézve. A kimutatásban kitüntetett négy és félmillió tojás bizonyára csak kétharmadrésze a Budapestre behozott tojás mennyiségnek, mert a tojással való házalás még nagyobb mértékben elterjedt, mint a baromfi-val való házalás.

A legnagyobb mérvet öltötte az élő szárnyas felhozatala szeptember havában, a midőn a négy piacra félmilliónál jóval több baromfi hozatott fel.

Szembeötlő a féléves kimutatásban, hogy a tisztított baromfi felhozatala épen azon hónapokban érte el a legmagasabb fokot, a midőn a vedlés és más egyéb betegségek folytán legjob-

ban hull a baromfi, t. i. október és november hónapokban. Ebből igen könnyen levonhatók a következtetések, hogy miért idegenkedik a fő- és székvárosi fogyasztó közönség a tisztított baromfi vételétől.

December hónapban a vidéki felhozatal megcsökkent, a mi jó részben a közlekedési akadályoknak: a nagy hófúvások, a hajóközlekedés szünetelése stb. tulajdonítható. A decemberi hetivásárok nagy részének forgalma pusztán a *detail elárusításra* szorítkozott.

Azon városok és községek, melyek a múlt fél év alatt nagyobb mennyiségben hozták a bpesti piacokra baromfi-t a következők:

Apostag, Alsó-Némedy, Abony, Apcz-Szántó, Albertirsa, Aba, Aporka, Berczel, Bja, Bicske, Boldog, Bátka, Bugyi, Balassa Gyarmat, Bekés-Csaba, Buják, Bács-Almás, Baja, Bankház, Bangey, Czegléd, Czinkota, Csaba, Csengőd, Csepel, Csömör, Csongrád, Duna-Földvár, Dömsöd, Duna-Vecse, Dubicza, Dévaványa, Dános, Dabas, Enying, Esztergom, Erdő-Mácsa, Erzsébetfalva, Ecsér, Emőd, Fehérvár, Félégyháza, Füzes-Abony, Fülöp-szállás, Gyoma, Gyula, Halas, Hartás, Hatvan,

Héhalom, H.-M.-Vásárhely, Horth, Isaszeg, Izsák, Jászberény, Jákohalma, Jászapáti, Jász-Dózsa, Jászkisér, Kalocsa, Karczag, Káva, Kecskemét, Kóka, Kis-Körös, Kókényes, Kis-Oroszi, Kis-Uj-szállás, Kispest, Lacsháza, Lajosmizse, Lajos-Komárom, Lőrincz, Lugos, Maglód, Makód, Mány, Majorháza, Mikebuda, Mezőberény, N.-Körös, Nagy-Káta, Ordas, Orosháza, Ócse, Örkény, Öreg-Csertő, Pázmánd, Páris, Pinczehely, Pereg, Püspök-Ladány, Rác-Almás, Ráczeve, Rákospalota, Rákospalota, Saári, Sarkad, Sárbogárd, Simon-tornya, Solt, Süly-Sáp, Szabad-Szállás, Szalk, Szabadka, Szarvas, Szatmár, Szalk-Szent-Marton, Szekeső, Szt.-Mártonkúta, Szekes-Fehérvár, Szilas, Szentes, Sziget-Ujfalu, Szigetberény, Szent-Anna, Szolnok, Tarsa, Tass, Tápó-Farmos, Tápó-Györgye, Temesvár, Terper, Tétény, Török-Szt.-Miklós, Tököl, Vasad, Vác, Vámosgyörk, Vadkert, Vecsés, Veregyháza, Visznek.

* A csibeeledelről. A kikelt kis csibéknek a kikelésük utáni első 24 órában nem adnak semmiféle eledelt, mert ez idő alatt emésztőszervük annyira gyöngye még, hogy nem bírna megemészteni semmiféle eledelt sem. Hogy mi a legjobb, legmegfelelőbb csibeeledel az első 5-6 napon, erre nézve igen hajos volna általánosan elfogadható tételt föllátni. Tenyésztőink különfénel-különfélebb rendszert követnek a baromfi-tenyésztés és legelső időszakában. Az egyik tejet ad a kikelt csibéknek s minden más táplálékot sőt még a friss vizet is mellőzi. Van tenyésztő, aki főtt tojást összezuva, tartja a legmegfelelőbb eledelnek; némely tenyésztő apróra őrölt kukoricakását ad a kis csibéknek, mások ismét más. Időszertüknek tartjuk, egy praktikus gazdának hozzánk beküldött leveléből közölni az ő csibe-tenyésztési eljárására vonatkozó megjegyzéseket: A kikelt csirkéket — írja levelében — 24 óráig anyjuktól külön e célra készített, mohával, szőrrel, vagy más puhaanyaggal bélelt kosarakban tartom s midőn a tyúk a fészekről lekelve kifüldötte magát az udvar porában, akkor ereszttem csak kicsinyeihez, melyeknek tejben puhára főzött köleskását adok táplálékul 4-5 napig. Nem hagyom figyelmen kívül természetesen a fejlődés egyik főkéllékét a friss, tiszta vizet sem. Kedvenc eledelük ez apró állatoknak a kenyérmorzsa. Azért tavasszal költés idejében az asztalon maradt kenyérdarabokat, morzsákat nem a sertéseim vályujába, hanem a kikelendő csibék részére rakatom félre cselédeimmel. Ebből az eledelből azonban csak minden második nap, és keveset adok csibémnek, mert ha sokat fálnak föl belőle, az kis gyenge begyűkben megsavanyodik s megemészteni nem bírják. Ha nagyon száraz a kenyérmorzsa, akkor vízbe áztatom. 5-6 nap múlva már a kukoricadara is jó eledel a csibéknek, azon tul meg 10-15 napos korukban előszeretettel csipkedik az anyjuk elé tett rostaaljat is. Egyáltalában főkélléke a csibenevelésnek a kellő felügyelet, gondozás, hogy a kis pelyhesek meg ne hűljenek, gyöngye, könnyen emészthető takarmány és friss, tiszta víz, mely utóbbi nélkül nem képzelhető egészséges és gyors fejlődés.

* Füstölt vagy páczolt libamell. Németországban kedvenc eledel a füstölt vagy páczolt libamell. Készítési módja a következő: A kopasztás után, melyet óvatosan végeznek, hogy a bőr sértetlen maradjon, behintik a húst sóval, egy kevés cukorral és saletromsavval, s azután jól elzárható edénybe teszik. 6-8 nap múlva kiszedik az edényből, megszáritják és begöngyölgetik tiszta fehér papírosba s nem nagyon erős füstön mintegy 8-14 napig füstölik. A délnémetországi kistajta ludak aránylag vége a legmegfelelőbbek a páczolásra vagy füstölésre, az e fajta libamell sokkal rövidebb idő alatt füstölődik, mint a nagyobb holsteini, pomeraniai vagy meklenburgi ludak. Németországban sok helyen úgy páczolják a libamellet, mint pl. a halakat szokás. A páczolás után még 15-20 napig füstölik, mely után igen izletes eledellé válik.

As orsz. magyar gazd. egyesület tulajdona.

világh

eredet

tisztelettel
immár mind
lárdáguk é
onsulya nag
készen va
csereélni

PROP

Legel

m

WO

BÉCS

Ingyen: a
legnagyobb
ban; gumó

ő cs. és k
Fensége
József foh
czog udva
szállítója

első

Készít: t
jalmazott
a tonyot
jebb; sz

Eg

Képes

Az

E

Az orsz
közé amerik

Riparia saua
portal
York-Madeira
Vialla
Elvira
Canada
Herbemont
Luisiana
Cunningham
Ives Seeding
Concord

Megr
gatójához,
lésnél a vess

th, Isaszeg, Izsák, páti, Jász-Dózsa, vára, Kecskemét, s-Oroszi, Kis-Uj-josmizse, Lajos-ód, Makód, Mány, erény, N.-Körös, se, Örkény, Öreg-ly, Pereg, Püspök-ve, Rákos Palota, ár-bogárd, Simon-d-Szállás, Szalk, alk-Szent-Marton, -Fehérvár, Szilas, rény, Szent-Anna, -Farnos, Tápió-tény, Török-Szt.-osgyörk, Vadkert,

elt kis csibéknek rában nem adnak alatt emésztőszer- nem birna meg- . Hogy mi a leg- el az első 5-6 os volna általa- ani. Tenyésztőink rt követnek a ba- n. Az egyik tejt an más táplálékot i. Van tenyésztő, a a legmegfelelőbb róra örölt kuko- k, mások ismét , praktikus gazdá- ból közölni az ő zó megjegyzése- a levelében — 24 készített, mohával, l béltelt kosarak- a fészkekről lekelve ban, akkor eresz- nek tejben puhára ekul 4-5 napig. természetesen a tisztá vizet sem- toknak a kenyér- idejében az asz- morzsákat nem a kikelendő csibék mel. Ebből az ele- második nap, és ha sokat fálnak gyükben megsava- birják. Ha nagyon r vízbe áztatom- ezadara is jó ele- eg 10-15 napos dik az anyjuk elé főkelléke a csibe- gondozás, hogy a gyöngye, könnyen s, tiszta víz, mely egészséges és gyors

libamell. Német- stölt vagy páczolt etkező: A kop- végeznek, hogy a ik a húst sóval, msavval, s azután 6-8 nap mulva ják és begöngyöl- nem nagyon erős füstölik. A délné- ylag véve a leg- gy füstölésre, az bb idő alatt füstö- steini, pomeraniai metországban sok pellet, mint pl. a még 15-20 napig es eledellé válik.

let tulajdons.

Előrebocsátáival annak, hogy minden má: oldalról «Sack-féle», «Sack-rendszerü», «Sack után» és efféle jelzőkkel hirdetett vagy ajánlott ekék és egyéb gyártmányok **csak utánzatok**, amennyiben

Sack Rudolf
világhírű ekéi, boronái, vetőgépei és egyéb földmívelési eszközei
eredeti minőségben csak nálam alulírott nál kaphatók,

tisztelettel hozom a t. gazdaközönség becses tudomására, hogy az eredeti Sack-ekék immár minden részükben **egészen aczéلبől** is készülnek, melyek rendkívüli szilárdságuk és könnyűségük miatt különösen ajánlatosak. Ezen újítás folytán az ekék súlya nagy mértékben csökkent, szilárdságuk pedig olyannyira emelkedett, hogy **kész vagyok netán eltört ily ekefejeket ujjakkal ingyen ki-cserélni.** Kaphatók ezenkívül nálam minden egyéb gazdaági gépek és eszközök kitűnő minőségben és gazdag választékban.

PROPPER SAMU BUDAPEST, Váci-körút 29-ik szám alatti
Sack Rudolf képviseletége
Magyarország területén.

Legelső, legbiztosabb és legolcsóbb beszerzési forrás bármilyen

magvakban.

Óriási készlet here-, fű- és répamagban.

WOLFNER ÉS WEISZ
magkereskedés és magmívelési telepek.

BÉCS, I. Wallfischgasse 15. szám.
Ingyen: A nagy 1893. évi főárjegyzék: tartalmazza a monarchia legnagyobb választékát gazdasági, erdei, főzélék és virágmagvakban; gumós-növények, kerti kellékek összesen több mint 6000 cikk.

Alapított 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára, harang- és érczöntőde
Budapesten, Rottenbiller-utca 66. sz.

Készít: tűzfecskendőket, kertifecskendőket; templomharangokat, szabá- dalmazott forgatható vaskoronával vagy lakoronával, vas-haranglábakat, melyek a tornyot a megrázkódástól ellen óvják; kutakat és szivattyúkat 10 főtől föl- jebb; szagmentes árnyékszékeket 21 főtől följebb; fürdőkádakat és fürdőkályhákat.

Egyetlen magyar vízműépítő-vállalat.
A készítményért teljes jótállás vállalatik.

Képe árjegyzékek és költségtervezetek díjmentesen küldetnek
Az 1885-ik évi országos kiállításon a nagy díszoklevéllel kitüntetve.

Eladó szőlővessző.

Az orsz. magy. gazd. egyesület istvánbelki immuni homoktalajú szőlőjéből a követ- kező amerikai és európai szőlővesszők eladók:

Amerikai fajok:

Gyökerez.

Riparia sauvage 27.000 darab ára ezrenként 30 frt.

	Stima.	I. oszt.	II. oszt.
Riparia sauvage	51.000 drb ára ezrenként	10 frt	8 frt
» portalis	1500 » » »	20 »	10 »
York-Madeira	1400 » » »	20 »	10 »
Vialla	3700 » » »	20 »	10 »
Elvira	1300 » » »	14 »	—
Canada	1300 » » »	20 »	—
Herbemont	1000 » » »	20 »	—
Luisiana	500 » » » százankint	2 »	1 »
Cunningham	400 » » »	2 »	1 »
Ives Seedling	140 » » »	2 »	—
Concord	100 » » »	2 »	—

Megrendelések intézendők az országos magyar gazdasági egyesület igaz- gatójához, Budapest (Köztelek). — Az elszállítás tavasszal történik. A megrende- lésnél a vessző fele ára előre beküldendő, a hátramaradt rész utánvétellel szedetik be. Csomagolásért és vasútra szállításért ezrenként 1 frt számítatik.

„HIBOURIN.”
Felette fontos
mezőgazdák, iparosok, háztulajdonosok, gyárosoknak.

30 évi gyakorlat után sikerült a patkányok és egerek kiirtására oly szert feltalálnom, mely utasi- tásim szerint alkalmazva feltűnő és biztos eredményt ad. A szer chemialag a patkányok falánk természetének megfelelőleg van összeállítva és mivel részükre nyálakúságot képez, azt maguk keresik fel. — Az eredmény oly bizo- nyos, hogy a hol személyesen vezettem az ir-ást, csak teljes siker után igényleg fizetést. De szeremet épen olyan biztos eredménnyel bárki is, szakember nélkül alkalmazhatja.

A szer biztos voltát kitűnő és hízegő bizonyítványaim igazolják. E szerből 25 dkgr. 1 ftrért egy körülbelül 100 □-ölyvi térségre elég, ezen kiszámítás mérvadó na- gyobb területekre nézve is.

Kitűnő rovarporom 1 kilója 4 ftrért kapható, legkisebb szállítható mennyiség 25 dkgr., helyben 5 dkgr.-tól feljebb is kiszolgáltatik. — Az ürgek, hőrcsögök, mezel egerek irtására általam feltalált koczaalkalú biztos szer, mely egyszerűen kirakandó, 2 kgr. 4 frt, évekéig eláll, 1 kgr. = 700 kocza. Nagyobb megrendelésekkel megfelelő árkedvez- ményt engedek.

vegyészeti cikkek készítője **RAABER ADOLF**, Budapest, Váci-körút 31.

Tökéletes fertőtlenítés! Teljesen szagtalan!

Önműködő tözegszóró-closettek.
Belföldi és külföldi szabadal- mak! Szobai árnyékszékek mindenféle tetszetős alak ban. Árnyékszékberan- dezések kórházak, laktanyák, iskolák, szállitodák, ipar- vállalatok stb. részére.

Fertőtlenítő és szagtala- nitó tözegpor! Tözegalom! Min- dennemű tözeggyárt- mány nagy raktára. Különlegesség: emberi és városi hulladé- kok ipari- és gazdasági ér- tékesítése. Város tisztítási- és elfuvarozási vállalatok szervezése. Műtrágyagyártás. Részletes tervekkel és költségvetésekkel szivesen szolgál az igazgatóság.

Magyar Tűz- és Műtrágya- ipar Társaság.
Igazgatóság: Budapest, V. ker., Mader-utca 4. sz.

Fecskendő-szivattyú és légtisztító-kéményszerkezet gyára.

Len-, gummitömlő és minden másnemű techn. használati cikk és gép (Aczéldrót-kefe minden fajban.)

B. A. Hildebrand
Bécs, IV., Paniglasse 13.

KÖZTELKEN
egy udvari nagy
raktárt,
szabad udvarhasználat, világos utcái nagy pincze, ez év májustól kiadó, üllői-ut 25. szám alatt. Az épület az országos magyar gazdasági egye- sület tulajdona, és felvilágosítást nyújt az egyesü- let igazgatója.

KOTZÓ PÁL gépészmérnök, Budapest, üllői-ut 18. szám.

Ajánl 2 1/2, 3, 3 1/2 és 4 ló- erejű szöges céplőkész- leteket,

továbbá 4, 5, 6, 8, 10 és 12 lóerejű sínes gözcséplő- készleteket hosszú szalma- rázókkal, alsó szelével és rendkívül nagy felületű rost- takkal, árpahéjazó és választó hengerral.

Fa- és szénfűtésre és ere- deti szalmafűtő-gözmoz- donyokat.

Továbbá R. Garrett & Sons felülmúlhatlan 40% tüzelőanyagot takarító Compound-gözmozgonyait. Legjobbnak elismert «Brantfordi» önműködő amerikai kéveköti aratógépeit. Eredeti amerikai szénagyűjtőt 1 vagy 2 ló befogására alkalmazható kombinált rúdral. Sorvető- és szóravető-gépeket és minden egyéb kisebb gazdasági-gépet. Jutányos árak, kedvező feltételek.

Legújabb szerkezetű
gőzmozdonyok
2 1/2 lóerőtől—30 lóerőig
fa-, szén- és szalma-fűtésre

Egy- és többvasú, valamint **egyeme-
mes aczél-ekék, Universal- és
Columbia-Drill** könnyű sorvető-
gépek,
szórvetető-gépek.

Főraktára
**Budapest,
váczi-körút
63. sz.**

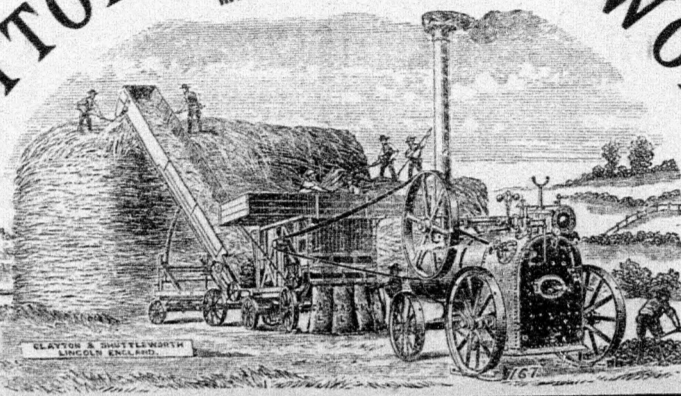
Legújabb szerkezetű
gőzcséplő-gépek
kettős szalmarázókkal és megnagyobbított
rostákkal.
Kazalozók.

Mindennemű gazdasági-gépek és esz-
közök a legjobb és legkitűnőbb kiállítá-
sban a legjutányosabb árakon.

Arjegyzékek
kivánatra in-
gyen és bér-
mentve.

Szalma-kötelet fonó-gép.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
mezőgazdasági gépgyárosok

Mindenütt legmagasabb díjakkal kitüntetve.

FISCHER ÉS HEIDLBERG
vegyészeti gyár
Budapesten. Iroda: Arany János-utca 25.
Fertőtlenítő szerek nagybani gyártása.

Karbololeum díóbarna feteitő szer, melynek használata által mindennemű
fa elpusztíthatlan tartósságot nyer.
Creolinum és annak fajai száj- és körömfájás ellen, valamint orvosi és házi
célokra leghathatósabb fertőtlenítő szer.
Kátrányfestékek mindenféle színben zsindeletetők, bádog, vas- és fatár-
gyak mázálására.
Kőfedellemez olcsó, tartós és tűzbiztos fedési anyag gazdasági épületek
számára.
Faczementtetők sok évi jótállással.

Arjegyzékek és utasítások ingyen és bérmentve.

Clichéket

hirdetések, Arjegyzékek, könyvek, szak- és hírlap, egyálta-
lán mindennemű nyomtatvány képes kiállítása számára,
legjobb kivitelben és legolcsóbb árakon elvállal és készít

FISCHER LIPÓT
chemigrafiai műintézet

Budapesten, IV. ker., Ujvilág-utca 10.
Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Az

Első Magyar Gazdasági Gépgyár Részvény-Társulat
BUDAPESTEN

1. A mezőgazdasághoz egyáltalában szükséges összes saját hazai gyártmányu, elismert kitűnő gépeit és talajmívelő-eszközeit ajánlja.
2. Minden a gazdasági gépszakmába vágó felvilágosítással és tanácsesal szívesen és díjmentesen szolgál.
3. Az összes gyártmányait magába foglaló képes arjegyzékét kívánatra készséggel megküldi.
4. A gyártelep Budapesten, külső váczi-ut 7. szám alatt van és annak megtekintése érdeklődőknek készséggel megengedett.

Levél-czim:
Első Magyar Gazdasági Gépgyár Részvény-Társulat
BUDAPESTEN.

Csak
nyel,
nyei

Betölt

Irnok k
nái közp
birtokos
alatt a re
leti, ellen
kakat vég
tik egy ga
retikai ké
3 évi prak
minőségbe
zett gazdál
ban. A né
szóban o
a román n
be heGazdasági
tapasztalt,
felvéteti
Gyimóthi
p. PÁPDunántuli
központjáb
állítás legk
d5. Palya
kik a gazda
véésben tel
fenti minősé
ideig alkak
Pályázatok
solatokkal f
vissza nem
tartó, megj
hivatalbaA nagy-ko
lombaa egy
más május
csakis felső
intézetet vég
ki a magyar
vet szóban e
némi j...ass
dai munkába
frt és teljes
sz uradaln
séghez, Na
SomogyneIspán nőten
zetet végrett
és német n
mint írásban
leg a tót ny
már nagyob
termelő gazd
mazva volt,
tés 400 frt e
Ajánlatok a
másolataival
kartali urad
Aszód cGazdatiszt
minden ágáb
sággal és töb
lattel bir, a
Fuchs és Ste
u. p. Kun

Allást k

Egy a keszthe
intézetet jó s
75 éves, két
író gazda, ki
teigazdaság te
sárvári és ber
cursusok vég
magyar és néme
gépkezelő, jele
uradalomban n
működik, ír
gédtszti áll
jövője biztosít
ves megkeresé
kiadóhivatal

Csak mezőgazdák és a szakirodalom termései, továbbá állást keresők és adók hirdetései vétetnek fel e kedvezményes rovatban

KIS HIRDETÉSEK.

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szög 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Betöltendő állások.

Irnok kerestetik egy bányai közép bitokra, hol a birtokos egyenes vezetése alatt a red bizandó felügyeleti, ellenőrzési és irodai munkákat végezni. Megkivántatik egy gazd, szakiskolai theoretikai képzettség és legalább 3 évi praktikus működés fenti minőségben, valamely rendezett gazdálkodás uradalomban. A német nyelv ismerete szóban okvetlen szükséges, a román nyelv bírása előnybe helyezzi az illetőt.

1720

Gazdasági tanintézetet végzett, tapasztalt, értelmes **gazdász felvétetik.** Ajánlatok Pa. Gyimóthi gazdaság, u. p. Pápa küldendők.

1718

Dunántúli nagyobb uradalom központjában a **számtartói** állás legközelebb **betöltendő.** Pályázhatnak olyanok, kik a gazdasági kettős könyvvézésben teljesen jártasak és fenti minőségben huzamosabb ideig alkalmazásban voltak. Pályázatok bizonyítványmásokkal felszerelve, melyek vissza nem küldetnek (Szám-tartó) megjelöléssel a kiadóhivatalba intézendők.

1716

A nagy-korpádi béruradalomban egy **ellenőri** állomás május 1-ére betöltendő, csakis felsőbb gazdasági tanintézetet végzett vétetik fel, ki a magyar és német nyelvet szóban és írásban bírja s némi jártassága van az irodai munkában. Fizetés 300 frt és teljes ellátás. Ajánlatok az uradalmi főbörnök-séghez, Nagy-Korpádra, Somogy megyébe küldendők.

1728

Ispán nőtlen, gazdasági intézetet végzett, ki a magyar és német nyelvet úgy szó, mint írásban tökéletesen, esetleg a tót nyelvet is bírja és már nagyobb czukorrépatermelő gazdaságban alkalmazva volt, kerestetik. Fizetés 400 frt és teljes ellátás. Ajánlatok a bizonyítványok másolataival együtt a nagykartali uradalomhoz u. p. Aszód czimzendők.

1753

Gazdatiszt, ki a gazdaság minden ágában kellő jártassággal és több évi gyakorlattal bír, alkalmazást talál Fuchs és Sternél Pa-Ujfalun u. p. Kun-Félegyháza.

1752

Allást keresők.

Egy a keszthelyi gazd, tanintézetet jó sikerrel végzett 25 éves, két évi praxissal bíró gazda, ki különösen a tejgazdaság terén jártas a sárvári és berni tejgazdasági cursusok végzése alapján, a magyar és német nyelvet bírja, gépkezelő, jelenleg egy grófi uradalomban mint gyakornok működik, **irnok** vagy **segéd-tiszt** állást keres, a hol jövője biztosítva volna. Szíves megkeresést a «Köztelek» kiadóhivatalához kérek.

1717

Egy földmivészkolát jó sikerrel végzett s kellő gyakorlattal, a magyar és német nyelvet bíró, és a kettős könyvvitelben jártas gazda, szíves igényekkel megfelelő állást keres. Czim a kiadóhivatalban 1734

Hítbizományi uradalomban 11 év óta működő, akadémiát kitűnően végzett, nőtlen, erőlyes **gazdatiszt** biztos jövőjű állást keres. Szíves ajánlatok «szolid» jellege alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

1748

Egy **okleveles gépész** és kovács, ki mint gépész és uradalmi kovács több uradalmnál működött, s erről kitűnő bizonyítványai vannak, s ki a ló és ökrvasalásban kiváló jártassággal bír; mint uradalmi gépész és kovács keres állandó alkalmazást.

1715

Gazdatiszt, 41 éves, keresztény, nős, családos, a gazdaság minden ágazatában jártas, elméletileg képzett 21 évi gyakorlattal bír, kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik, a magyar és német nyelvet szóval és írásban bírja; jelenleg is 3000 holdas gazdaságot három majornal kezel, folyó év október hó 1 re. esetleg 1894. év január 1, vagy ápril 1-ére állást keres Szíves ajánlatot kér Kummert Ákos gazdatiszt, Poty-pusztán, u. p. Csehi, Mindszent Vasmegeye.

1733

Gazdatiszt 28 éves, román földmivészkolát végzett 8 évi sikeres gyakorlat-tal, földmivelés, állattenyésztés és tehenészetben otthonos, május hó 1-ére állást keres. Czim a kiadóhivatalban.

1732

Földbirtok.

Elsőrendű birtok! 4000 holdas, 1,200 holdas és 500 holdas lakház és gazdasági épületekkel, termékeny vidéken bérbeadtnak, úgy szinté több objectum bérlet és eladás végett. Közlebbi felvilágosítást komoly reflektánsoknak Österreicher Bernátnál, Nagy-Kanizsán.

1709

500 holdas szép birtok azonosul bérbeadó, szép s elegendő épületekkel, kényelmes uri lakás; 1 hold őzsi vetés, 200 tavaszi, teljes felszerelés, vasuti állomás birtokon lakás előtt. Czim a kiadóhivatalban.

1722

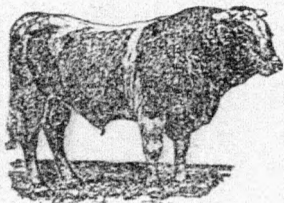
Allatok.

400 drb **negretti merino anyajuh** idei bányáival, mind kitűnő egészséges állapotban, eladó. Czim a kiadóhivatalban.

1727/a

Eredeti szőke mangalicza, éves kocrák és kanok, szépen fejlődöttek, tenyésztésre kiválóan alkalmasak, eladók. Tudakozódások a péli kezelőséghez intézendők. u. p. Város-Hídvég via Lep-sény.

1740

Eladó 7 db telivér, 4 db félvér 1 1/2-2 éves kora **simmenthali** bika, Rupprecht Olivér gazdaságában Sajtos-Kál Sopron megye, vasuti állomás, Hegyfalva, Pozsony-Szombathely, Lövő a déli vasuton.

1690

Tisztavéri berni tenyész-bikák eladók gróf Hunyady Imre úrményi uradalmában, posta Úrmény v. 4. Tornócz, Tótmegyer.

1670/a

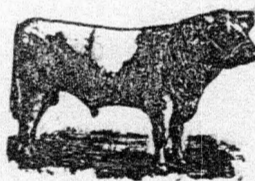

Berkshire tisztavéri kan és kocza malacz **eladó** Berg M. báró jószágberleténél, Kapuvár.

819

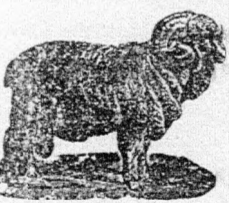
Eladó két fekete 4 éves kancza ponni ló, a melyek már kocsiásra betanítottak. Ára 320 frt. Czim megtudható a kiadóhivatalban.

1719

Eladó. Számfeletti telivér hollandi bika 21 hónapos, ára 250 frt. Megtekinthető, Blaskovich Aladárnál, Nagy-Királyhegyesen, posta és vasuti állomás, Csanád-Palota (Csanád megyében).

1729

Gróf Hunyady Imre Taranykeszi törzsházájában **eladó 200 darab electoral-negretti kos.**

1670/b

Eladó méncsikó sötét pész, homlokán kis csillag, két hátulsó lába csüdög kesely. Apja «Konfrater» telivér, anyja félvér, született 1891. ápril 20-án. Ára 300 frt. Megtekinthető Kőrös-Ladányban.

1750

Méltós. báró Radvánszky urak s. Kazai gazdaságában eladó 65 drb különböző kora tisztavéri **rambulflette kos**, nem különben 97 drb szintén tisztavéri ram-bulllet jerke: értekezni **Sztankovics János** tisztartóval, Sajó-Kazán, Borsodmegye, posta helyben.

1742

«Magyar kanária» harzi kanári madár tenyészde. Ajánlja saját tenyésztésű **kanári madarait** a hírneves Trute-féle törzsből, legjutányosabb áron kapható Budapest, VII. Kerepesi-ut 6. sz. (Bazár) III. em. 8. ajtó. 1324

Eladó: 11 Fehér cochinchina 30 frt. 11 Fekete hollandi basa róza alaku hófehér kontyval (bubbal) 30 frt. **Fajbaromfi költő-jások.** Sötét Brahma új import 1 drb 40 kr. Fehér cochinchina többször díjazott, 1 darab 40 kr. Sárga cochinchina, 1 drb 20 kr. Fekete hollandi, fehér bubbal, 1 drb 35 kr. Aranybrabant, 1 drb 30 kr. Plymouth-Roks, 1 drb 15 kr. Pekingi kacsa, 1 drb 15 kr. Megrendeléseket elfogad Susztek József, több díjjal és állami éremmel kitüntetett **fajbaromfi-tenyésztője** Rimaszombat, Gömör megye. Kérdéseknél válaszbélyeg kéretik.

1421

Termények.

Eredeti székely és Cinqantino tengeri, csalámadának is kitűnőnek bizonyult vetőmag, eladó Otilik Péter felsőpi gazdaságában, (u. p. Néssa Nógrád megye) a váci, vagy aszói állomásra szállítva métermázsánként 7 frt. Zsákok önköltségen számittnak. Megrendelések a készlet tartamig, legkevesebb öt mm. fogdatnak el.

1735

A zákányi uradalom elad, míg a készlet tart, **eredeti amerikai** mag után termelt következő tengeri fajokat. **Imen of the prairie** óriási termésű 14 frt mm. **Golden Beauty** 16 frt mm. **Florentini** detto 10 frt mm., **fehér Pignoletto** 8 frt, amerikai lófogú 8 frt, sárga cingantino és Pignoletto 7 frt mm. Megrendelések **Szilyi** uradalmi tisztartóhoz Zákány czimzendők. 1754

Székely kukorica legkorábban érő eredeti vetőmag saját terméséből olmozott zsákban eladó métermázsánként 9 forinton. **Ugron Ákos**, orsz. képviselő jószágkezelőségénél, vasuti állomás, Székely-Udvarhely. 1558

Vetésre kitűnően alkalmas **magnum bonum burgonyát**, melyből a nagyon aprók ki lettek választva, ajánlok a kemecsei vasúthoz (Nyiregyháza mellett) vevő zsákjaiban szállítva, vagy a zsákok mérsékelt áron való felszámitása mellett, métermázsánként 2 frton. Szíves megkeresések akár budapesti mezőgazdasági gépiüzletbe, váci-körút 29, akár pedig gazdaságomban, Tura, Szabolcs megyében, u. p. Nyirbögány, intézendők, **Prop-per Samu.** 1549

Vegyesek.

Gróf Serényi Béla putnoki uradalmában **3000 db keményfa deszkát** ajánl **eladásra**, mely egyaránt alkalmas vízépítéshez és gazdasági célokra. Bővebb felvilágosításokkal szolgál az erdészeti hivatal, Putnokon.

1739

Szőlővessző őszi metszésű homokban gondosan elvermelve, megrendelhető a Köztelek kiadóhivatalában Budapest (Köztelek). Vialla gyökere 3650 drb, ezenként 40 frt; Riparia portalis sima 85,000 drb, ezenként 20 frt; Riparia sauvage sima 180,000 drb, ezenként 14 frt; Jaques sima 73,000 drb, ezenként 20 frt; Herbemont sima 49,000 drb, ezenként 20 frt; Vialla sima 14,000 drb, ezenként 20 frt; York-Madeira sima 11,000 drb, ezenként 25 frt. Megrendelésnél az érték 50 százaléka előre be-küldendő.

Megjelent

„**Vásári tanácsadó**“
Irta Monostori Károly állatorvosi akadémiai tanár. Az 54 rajzzal ellátott s az állatok életkorának felismerését s az adás-vevést tárgyzó könyv **kedvezményes** ára 50 kr. Megrendelhető a kiadóhivatalban.

Mézőméri és szabadalmi iroda

POMPÉRY ELEMÉR okl. mérnök.

Törvényszékiileg bejegyzett cég.

BUDAPEST

kerepesi-ut 34. szám.

Elvállal vasuti nyomjelzéseket, területi felvételeket és gazdasági felosztásokat. Kiszékel és értékesít szabadalmakat minden államban. Miniszterileg ajánlva.

16 1/2 frt
Baltaczim

12 frt
Czukorczirok

8 frt
Lófogú tengeri

csalamádénak a legkitűnőbb

Haldek Ign.

magkereskedésében

Budapest, Károly-körút 9.

FISCHER J.
zsák gyári raktárában
BUDAPEST

Nagy-korona-utca 18. szám, vízmentes ponyvák kölcsön kaphatók. Ugyanott új és egyszer használatban volt vízmentes ponyvák jutányosan kaphatók. Repponyvák darabonként 3 forinattól feljebb.

Uj! Nélkülözhetlen! Uj!
Baroskop

(vegyi időjós)
Reaumur és Celsius hőmérővel. **24 órával előre pontosan jelzi az időt.** Elegans és praktikus szabadsz. 3 nagyságban és pedig: 20% 1,40 kr 24% 2 frt. 36% nagy finomszállával 3 frt előleges beküldése után bármely postaállomásra bérmentve.

Valódi thüringiai költő-fészkek raktára.

Valódi schwarzwaldi időjós-házlikók minden fajtában és árban. Képes árlap ingyen és bérmentve.

M. REDERER
WIEN

I. Köllnerhofgasse 3/II

Gőszántás.

Az általános mindenütt bevált Fowler-féle eredeti Compound gőzke-mozdonyok és gőszántási eszközök jelenleg általunk különböző nagyságban gyártatnak, úgy hogy bármely tejedésmű gazdaságok a legjobb gőzke-készülékekkel láthatók el. Egyhengeres gőzke-mozdonyokat kívánatra, mint eddig, szintén gyártunk. Gyárunkból származó használt, de teljesen jó karba helyezett gőzke-gépezetek alkalmilag olcsón eladóak.

Legpontosabb kivitelre elvállaljuk a tőlünk vett gőzke-gépezetek javítását és az egyes alkatrészek pótszállítását. Gőzkeink százal felett kitűnő elismerésekkel rendelkezünk. Katalógusok, árjegyzékkel és gőzmivelést tárgyazó leírások kívánatra megküldetnek.

John Fowler & Co.

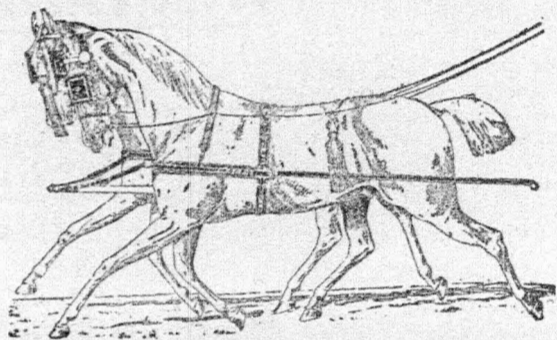
Budapest, V., váci-körut 76. sz. a.

ALAPÍTÁTOTT 1848-ban.

Freund A. és Fia

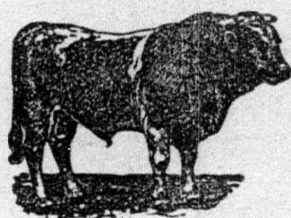
cs. és kir. szab. nyereg-, szij- és bőröndárúk gyára

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 3. sz.

Nagy választék lószerszámok, nyergek, ostorok, zablák, lópokróczok, lónyíró ollók s utazó cikkekben, legjobb izlésű kivitelben jutányos áron. Előírással nyergeszerelések tényleges s tartalékos tiszt urak részére legolcsóbb áron.

Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Angolhus- valamint gyapjas tenyész-kosok. Poland-China hasas kocsák és malaczkok. Mecklenburgi malaczkok istállóban Huszár-utca 10. szám, megtekinthetők.

Teheneket szállítok:

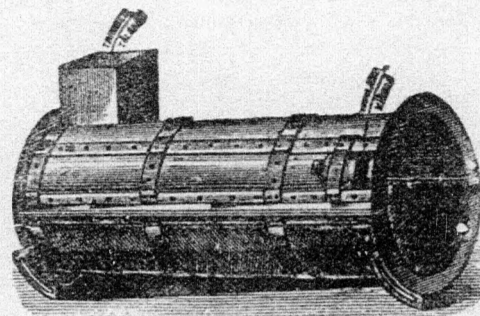
Borzderes hegyi	kis fajtát	175	frtjával
»	» közép »	190	»
»	» nagy »	220	»
Simmenthali	nagy fajtát	500	»
»	» közép »	350	»
Évesborjúkat		190	»

PICK OSWALD

BUDAPEST, VII., Huszár-utca 10. szám.

GRAEPEL HUGÓ

szabadalm. lóhere-tokászoló készüléke

minden cséplőgéphez alkalmazható. 25 százalékkal nagyobb munkaképesség mint bármely más készüléknel. Legkitűnőbb szerkezet legolcsóbb áron

GRAEPEL HUGÓ gépgyárosnál. Budapest,

V. Külső váci-ut 46. sz. a., volt Brogle-féle gyár.

Percnospóra-készülék
HUNGARIA

az „ujkor”

legjobb, legolcsóbb és kitartó fecskeendője Rézputtony és kétféle Permetezővel
Fischl Emil
Bécs IV. Wienstrasse 19/K.
További elárúsítók magas jutalékban részesülnek.

Illustrálti árjegyzék ingyen és bérmentve.

A kőolajfinomítógyár-részvénytársaság.

Igazgatóság: Budapest, V., Zrínyi-utca 4. sz.

ajánlja fűmél gyárában készített elismert jó minőségű **phosphorsavas**

műtrágya-gyártmányait,

ugymint: **phosphorit-superphosphat és csontliszt-superphosphat**

jutányos feltételek mellett. Ismertető iratok kívánatra ingyen és bérmentve megküldetnek.

Vörös here

nagyszemű, aran-kamentes, 10, 25, 50 kilós zsákokban államilag plombozva 100 kilónként 76 frt, 5 kil. plombozott póstaszák 4 frt. Bármely mennyiségben utánvétért kapható

Gróf Teleki Arvéd

drassói uradalmában u. p. Szerdahely.

Óriásburgonya: Richter-féle imperator 100 kg. 5 frt, Paulsen-féle kékhéju 5 kg. 1 frt Csemege-sajt **non plus ultra** netto 4 kiló postaláda 3 frt.

A „Magyar Asphalt-Részv.-Társaság”

Budapest, Andrassy-ut 30

elvállalja minden néven nevezendő

aszfalt-burkolási

(magtár, istálló, folyosó terrasz, stb.) valamint **szárazzá-tevési munkák** teljesítését jótállás mellett, **legolcsóbban.**

ASZFALTANYAG UTASÍTÁSSAL valamint

kitűnő jó gépolaj

vidékre is szállítatik.

A knittelfeldi szabadalmazott jegeces **„Azurin”-nak** magyarországi kizárólagos főraktára a Magyar mezőgazdák szövetségénél Budapest. — Ár kilogrammonként 1 frt 50 kr.

A m. kir. műegyetem által minden tekintetben kitűnőnek itélt, és a földmivelésügyi m. kir. minisztérium által pártfogolt

„Budapest,” hazai gyártmányú permetezők kizárólagos főraktára a „Magyar mezőgazdák szövetségénél” Budapest.

Ár darabonként csomagolással 15¹/₂ forint,

Szőlőajtáshoz kitűnő

Parafadugókat

ajánl a „Magyar mezőgazdák szöveteke” Budapest. — Ára ezer darabonként 3 frt 10 kr.